

Студијски комитет Ц-5:

Тржиште електричне енергије и регулација

Ц5-18

**УЛОГА РЕГУЛАТОРА У ХАРМОНИЗАЦИЈИ
МЕТОДОЛОГИЈЕ ЗА ИЗРАЧУНАВАЊЕ
ПРЕКОГРАНИЧНОГ ПРЕНОСНОГ КАПАЦИТЕТА У
РЕГИОНУ ЈУГОИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ**

**Robert A.Sinclair, Ненад Стефановић, Zviad
Gachechiladze**

Агенција за енергетику Републике Србије (АЕРС)

33. саветовање *sigré* Србија

Златибор, 05.-08.06.2017.

ПРОЈЕКАТ НАДЗОРА У ЈИЕ

- Јединствен **регионални систем надзора тржишта** везано за прорачун прекограничног капацитета, алокације и аукције под окриљем Енергетске заједнице југоисточне Европе уз финансијску подршку Америчке агенције за међународни развој (USAID)
- Пројекат **започет 2006.** када су учесници **8. Атинског форума позвали USAID** да разради свој предлог надзора тржишта како би се подржала либерализација тржишта електричне енергије у Уговорним странама Енергетске заједнице
- **Радна група за електричну енергију** Регулаторног одбора Енергетске заједнице (ECRB EWG) координисала је пројекат надзора над тржиштем
- **Резултат:** објављивање **Смерница за надзор тржишта** које је одобрио ECRB у априлу 2014. којим је ратификована тест фаза пројекта Аутоматског система за надзор над тржиштем ЈИЕ

ПРАВНИ ОСНОВ

- Смернице ECRB са интернет платформом (софтвер) SEEAMMS су **прошириле надлежности регулатора** на надзор кључних активности ОПС и на тај начин допринели повећаној транспарентности тржишта електричне енергије
- SEEAMMS омогућава операторима преносног система који учествују у пројекту да **постављају податке на мрежни интерфејс (SEEAMMS)** где се подаци чувају, обрађују и прослеђују регулаторима: **7 показатеља**
- **Уредба (ЕС) бр. 713/2009** даје најдиректније упутство за надзор над тржиштима електричне енергије: члан 11 „Надзор и извештавање о секторима електричне енергије и природног гаса“
- **Уредба (ЕС) бр. 714/2009** о приступу мрежи и управљању загушењима: јасно позива на понуду максималних количина доступних прекограничних капацитета учесницима на тржишту
- **Уредба (ЕС) бр. 1227/2011**: експлицитно омогућава надзор над тржиштем због манипулације тржиштем на велепродајним тржиштима електричне енергије, члан 7

РЕЗУЛТАТИ АНАЛИЗЕ

- На основу резултата надзора, национална регулаторна тела су послала један број захтева ОПС у вези са детектованим разликама међу показатељима надзора тржишта које су показале да постоје одређене недоследности приликом одговора ОПС везаних за разумевање и хармонизацију показатеља:
 - **Base Case Exchange (BCE)** - пореди претпоставке Base Case Exchange из мрежног модела са прекограничним плановима рада; и
 - **Маргина поузданости (Transmission Reliability Margin - TRM)** - пореди стварне вредности TRM са заменским вредностима TRM које се израчунавају на основу података везаних за балансирање у контролној области и нето размене
- На основу разговора између регулатора и ОПС Уговорних страна Енергетске заједнице и разматрајући искуства регулатора и ОПС из ЕУ, Аустрије, Грчке, Италије, Хрватске и Румуније, у вези са тумачењем BCE и TRM показатеља настале су **Препоруке ECRB**

Одговори на питања рецензента (1)

1. Које земље припадају осмом региону?

→ Осми регион је настао одлуком Министарског савета Енергетске заједнице 27.06.2008. ради дефинисања региона за примену заједничке процедуре за управљање загушењима и обухвата следеће територије:

Албанија

Словенија

Босна и Херцеговина

Италија (односи се на будуће DC везе)

Хрватска

БЈР Македонија

Црна Гора

Србија

Косово*

Бугарска

Грчка

Мађарска

Румунија

Одговори на питања рецензента (2)

2. Да ли се описана методологија примењује у Србији. Ако је одговор да, шта аутори могу рећи о процени квалитета прорачуна НТС у Србији. Да ли је он бољи или лошији од осталих земаља у осмом региону?

→ Да. Описана методологија је примењена у Србији.

Систем је тако дизајниран да проверава и оцењује тачност појединачних претпоставки.

Ипак, систем не може мерити свеобухватни утицај ових претпоставки на прорачун АТС, изузев вредности за TRM који директно утиче на НТС.

По том питању, вредности TRM у Србији имају тенденцију да су тачније од других у региону.

Одговори на питања рецензента (3)

3. Описати разлике у тумачењу вредности ВСЕ у осмом региону.

→ Неки оператори преносног система тумаче вредност **ВСЕ** као **прогнозу нето размена током месеца** (трећа среда у месецу у 11 часова).

Други тумаче да вредност **ВСЕ** не треба да буде прогнозирана величина.

Ово је проузроковало неизвесност како тумачити претпоставке за ВСЕ. На основу одговора Хрватске и Италије (чланица ЕУ), ECRB је закључио да **ВСЕ треба да преставља прогнозу**:

TERNA – „Сви базни случајеви су модификовани тако да узму у обзир прогнозу оперативних услова интерконективног система, као што су топологија мреже и профили производње“

NER/HOPS – „вредности ВСЕ су базиране на историјским разменама и прогнозираним временским условима (углавном падавине и температура)“

Одговори на питања рецензента (4)

4. Постоје ли коментари препорука ECRB са стране ТСО чланица ЕУ које припадају осмом региону?

→ Да, коментаре на препоруке ECRB су упутили оператори система – чланица ЕУ из осмог региона из: Румуније, Хрватске, Италије, Бугарске и Мађарске.

ОПС из Хрватске и Италије су подржали идеју да ВСЕ треба да представља прогнозирану вредност.

Остали чланови нису одговорили, иако је Румунија била активан учесник у овим активностима ECRB.

Одговори на питања рецензента (5)

5. Постоји ли воља да НРА, користећи описану методологију, уједначе начин прорачуна NTC у ЈИЕ или ће се само стати на ове две препоруке?

→ ЕСРВ је одобрио ову препоруку што треба да пружи мотивацију националним регулаторима у региону да раде заједно са својим операторима преносног система на измени ових претпоставки ради хармонизације у тумачењу и прорачуну улазних величина за израчунавање расположивог прекограничног капацитета.

Контакт:

Ненад Стефановић

Виши стручни сарадник за електричну енергију

ECRB EWG Co-Chairman

Агенција за енергетику Републике Србије (АЕРС)

Теразије 5 / V

11000 Београд-Србија

Тел: 011 3037 253

Факс: 011 3225 780

E-mail: nenad.stefanovic@aers.rs

URL: www.aers.rs